

Т. О. Гормилко, здобувачка вищої освіти

Науковий керівник: **Т. В. Клименко**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ЯКІСТЬ НАДАННЯ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ

Ключові слова: аудит, якість, професійна етика, аудиторський ризик, внутрішній контроль.

Якість аудиторських послуг є складним економічним поняттям, що визначається рівнем аудиторського ризику та кваліфікації виконавців, вимогами споживачів цих послуг. Вона досягається завдяки дотриманню аудиторами професійних стандартів, норм професійної аудиторської етики у відповідності з очікуваннями користувачів аудиторських послуг.

Поняття «якість аудиту» не має однозначного трактування, однак його можна розглядати як якість кінцевого результату в розрізі кожного етапу аудиту (рис. 1).

Рис. 1. Якість результатів аудиту за його етапами [1]

Виходячи з цієї схеми, якість аудиту можна трактувати як відповідність результатів аудиту інтересам замовників, вона характеризує правильність та об'єктивність аудиторського висновку. Невірний аудиторський висновок може бути наданий спеціалістом внаслідок таких чинників:

1) неуважність та необережність аудитора (пропущення помилки чи порушення або не-правильна їх оцінка внаслідок недостатньої кваліфікації аудитора; неповнота об'єктів перевірки, що призвело до спотворених висновків);

2) навмисна вина самих аудиторів;

3) навмисна вина замовників (приховування інформації; надання недостовірної, спотвореної інформації);

4) неуважність та необережність замовника, що полягає в ігноруванні рекомендацій аудитора;

5) взаємна вина замовника та аудитора;

6) вибіркового характеру при проведенні перевірки та дотриманні в її процесі правил і стандартів аудиторської діяльності.

Наявність вказаних ризиків висвітлення недостовірної інформації у звіті зумовила створення контролюючого органу, який має займатися перевіркою якості аудиторських послуг. Система контролю якості аудиторських послуг в Україні розглядається як на рівні зовнішнього, так і на рівні внутрішнього контролю.

Зовнішній контроль здійснюється на загальнодержавному рівні – орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, та на рівні професійних громадських аудиторських організацій. Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю складає Рада нагляду за аудиторською діяльністю та Інспекція із забезпечення якості. Функціями такого Органу є: реєстрація суб'єктів аудиторської діяльності; впровадження міжнародних стандартів аудиту; контроль за атестацією та навчанням аудиторів; контроль якості аудиторських послуг; нагляд за дисциплінарним впровадженням та застосуванням стягнень щодо суб'єктів аудиторської діяльності тощо [3].

Внутрішній контроль здійснюється шляхом створення на підприємствах власної системи контролю якості аудиторських послуг, яка складається з таких взаємопов'язаних елементів:

- кадровий потенціал фірми – рівень кваліфікації та професійності аудиторів;
- автоматизована інформаційна система, що виключила б помилки у власному обліку та наданні аудиторських послуг;
- система внутрішнього контролю якості аудиту – наявність відповідальної особи або структурного підрозділу, який перевіряє звіти аудиторів на їх якість та достовірність;
- єдина методологія та стандартизація [4].

Зазначимо, що статтями 39 та 40 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» визначені вимоги та порядок контролю якості аудиторських послуг, а також моніторингу якості ринку аудиторських послуг і конкуренції [3].

Щодо зарубіжного досвіду в сфері контролю якості аудиторської діяльності, то загальні його аспекти регулює Міжнародний стандарт аудиту № 220 «Контроль якості аудиту фінансової звітності». У цьому стандарті виділені такі складові якості аудиторських послуг:

- етичні (професіоналізм, компетентність, чесність аудитора та ін.);
- організаційні (політика прийняття на роботу, делегування повноважень, внутрішнього контролю та ін.);
- методичні (дотримання стандартів та законодавства, політика консультування співробітників і підвищення їх кваліфікації) [2].

Також вказаний стандарт дає рекомендації щодо підвищення якості аудиторських послуг через розділення обов'язків перевірки на кількох кваліфікованих у конкретних сферах аудиторів. Або ж навпаки – віддавати обов'язки перевіряти суб'єкти малого підприємництва одному аудитору, що є спеціалістом цієї тематики перевірок.

За результатами дослідження сутності поняття якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності встановлено, що вона залежить як від професійності та особистих якостей аудитора, так і від замовника. Якість аудиту сприяє впевненості користувачів аудиторських послуг у тому, що аудиторські процедури відбуваються в рамках встановлених стандартів, норм і правил. Контроль якості аудиторських послуг здійснюється на зовнішньому (державними органами та громадськими організаціями) і на внутрішньому рівнях (спеціальним підрозділом на підприємстві). Нормативне регулювання забезпечення якості аудиторських послуг регламентується Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та Міжнародними стандартами аудиту, зокрема в МСА 220 «Контроль якості аудиту фінансової звітності».

Список використаних джерел: 1. Василюк М. М. Організація та методологія контролю якості аудиторських послуг : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.09. Київ, 2020. 596 с. 2. Міжнародний стандарт аудиту № 220 «Контроль якості аудиту фінансової звітності». URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%90%202016-2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201\(1\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%90%202016-2017_%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201(1).pdf). 3. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>. 4. Проскуріна Н. М. Розвиток процедур аудиту: теорія та методологія : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.09. Київ, 2012. 41 с.

УДК 657.6

Л. Ю. Михайленко, здобувачка вищої освіти

Науковий керівник: **Т. В. Клименко**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ НАДАННЯ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ

Ключові слова: аудит, якість аудиторських послуг, система контролю якості аудиторських послуг, процедури контролю, моніторинг.

На сучасному етапі розвитку економічних суб'єктів важливим є питання якості аудиторських послуг, оскільки чим якісніше проведена аудиторська перевірка на підприємстві, тим прозорішу, стабільнішу і надійнішу інформацію отримують інвестори, кредитори та іноземні